

Porównanie podstaw programowych w zakresie podstaw przedsiębiorczości obowiązujących w roku szkolnym 2018/2019 w liceach ogólnokształcących, technikach i zasadniczych szkołach zawodowych z podstawami programowymi obowiązującymi w szkołach branżowych I stopnia

Podstawa programowa w zakresie podstaw przedsiębiorczości obowiązująca w roku szkolnym 2018/2019 w liceach ogólnokształcących, technikach i zasadniczych szkołach zawodowych	Podstawa programowa w zakresie podstaw przedsiębiorczości obowiązująca w roku szkolnym 2018/2019 w szkołach branżowych I stopnia
<u>Podstawa prawna</u> ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół Dziennik Ustaw z 2012 r. poz. 977	Podstawa prawna ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej Dziennik Ustaw z 2017 r. poz. 356
LEGENDA:	
1. W dwóch wierszach tabeli, w których użyto zielonego koloru zapisy obu podstaw programowych zawierają nieznaczne różnice.	
2. W pozostałych wierszach zapisy obu podstaw programowych są identyczne.	
Cele kształcenia – wymagania ogólne	
I. Komunikacja i podejmowanie decyzji. Uczeń wykorzystuje formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej; podejmuje decyzje i ocenia ich skutki, zarówno pozytywne, jak i negatywne.	I. Komunikacja i podejmowanie decyzji. Uczeń wykorzystuje formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej; podejmuje decyzje i ocenia ich skutki, zarówno pozytywne, jak i negatywne.
II. Gospodarka i przedsiębiorstwo. Uczeń wyjaśnia zasady funkcjonowania przedsiębiorstwa i sporządza prosty biznesplan; charakteryzuje mechanizmy funkcjonowania gospodarki i instytucji rynkowych oraz rolę państwa w gospodarce; analizuje aktualne zmiany i tendencje w gospodarce świata i Polski; rozdziela i porównuje formy inwestowania i wynikające z nich ryzyko.	II. Gospodarka i przedsiębiorstwo. Uczeń wyjaśnia zasady funkcjonowania przedsiębiorstwa i sporządza prosty biznesplan; charakteryzuje mechanizmy funkcjonowania gospodarki i instytucji rynkowych oraz rolę państwa w gospodarce; analizuje aktualne zmiany i tendencje w gospodarce świata i Polski; rozdziela i porównuje formy inwestowania i wynikające z nich ryzyko.
III. Planowanie i kariera zawodowa. Uczeń opisuje mocne strony swojej osobowości; analizuje dostępność rynku pracy w odniesieniu do własnych kompetencji i planów zawodowych.	III. Planowanie i kariera zawodowa. Uczeń opisuje mocne strony swojej osobowości; analizuje dostępność rynku pracy w odniesieniu do własnych kompetencji i planów zawodowych.
IV. Zasady etyczne. Uczeń wyjaśnia zasady etyczne w biznesie i w relacjach pracownik – pracodawca, potrafi ocenić zachowania pod względem etycznym.	IV. Zasady etyczne. Uczeń wyjaśnia zasady etyczne w biznesie i w relacjach pracownik – pracodawca, potrafi ocenić zachowania pod względem etycznym.
Treści nauczania – wymagania szczegółowe	
1. Człowiek przedsiębiorczy. Uczeń:	
1) przedstawia cechy, jakimi charakteryzuje się osoba przedsiębiorcza;	1) przedstawia cechy, jakimi charakteryzuje się osoba przedsiębiorcza;

2) rozpoznaje zachowania asertywne, uległe i agresywne; odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej;	2) rozpoznaje zachowania asertywne, uległe i agresywne; odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej;
3) rozpoznaje mocne i słabe strony własnej osobowości; odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej;	3) rozpoznaje mocne i słabe strony własnej osobowości; odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej;
4) charakteryzuje swoje role społeczne i typowe dla nich zachowania;	4) charakteryzuje swoje role społeczne i typowe dla nich zachowania;
5) zna korzyści wynikające z planowania własnych działań i inwestowania w siebie;	5) zna korzyści wynikające z planowania własnych działań i inwestowania w siebie;
6) analizuje przebieg kariery zawodowej osoby, która zgodnie z zasadami etyki odniosła sukces w życiu zawodowym;	6) analizuje przebieg kariery zawodowej osoby, która zgodnie z zasadami etyki odniosła sukces w życiu zawodowym;
7) podejmuje racjonalne decyzje, opierając się na posiadanych informacjach, i ocenia skutki własnych działań;	7) podejmuje racjonalne decyzje, opierając się na posiadanych informacjach, i ocenia skutki własnych działań;
8) stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska;	8) stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska;
9) przedstawia drogę, jaką dochodzi się własnych praw w roli członka zespołu, pracownika, konsumenta;	9) przedstawia drogę, jaką dochodzi się własnych praw w roli członka zespołu, pracownika, konsumenta;
10) zna prawa konsumenta oraz wymienia instytucje stojące na ich straży; przedstawia zasady składania reklamacji w przypadku niezgodności towaru z umową;	10) zna prawa konsumenta oraz wymienia instytucje stojące na ich straży; przedstawia zasady składania reklamacji w przypadku niezgodności towaru z umową;
11) odczytuje informacje zawarte w reklamach, odróżniając je od elementów perswazyjnych; wskazuje pozytywne i negatywne przykłady wpływu reklamy na konsumentów.	11) odczytuje informacje zawarte w reklamach, odróżniając je od elementów perswazyjnych; wskazuje pozytywne i negatywne przykłady wpływu reklamy na konsumentów.
2. Rynek – cechy i funkcje. Uczeń:	
1) charakteryzuje społeczne i ekonomiczne cele gospodarowania, odwołując się do przykładów z różnych dziedzin;	1) charakteryzuje społeczne i ekonomiczne cele gospodarowania, odwołując się do przykładów z różnych dziedzin;
2) rozróżnia czynniki wytwórcze (praca, przedsiębiorczość, kapitał, ziemia i informacja) i wyjaśnia ich znaczenie w różnych dziedzinach gospodarki;	2) rozróżnia czynniki wytwórcze (praca, przedsiębiorczość, kapitał, ziemia i informacja) i wyjaśnia ich znaczenie w różnych dziedzinach gospodarki;
3) wymienia podstawowe cechy, funkcje i rodzaje rynków;	3) wymienia podstawowe cechy, funkcje i rodzaje rynków;
4) wyjaśnia okrężny obieg pieniądza w gospodarce rynkowej;	4) wyjaśnia okrężny obieg pieniądza w gospodarce rynkowej;
5) omawia transformację gospodarki Polski po 1989 r.;	5) omawia transformację gospodarki Polski po 1989 r.;
6) charakteryzuje czynniki wpływające na popyt i podaż;	6) charakteryzuje czynniki wpływające na popyt i podaż;
7) wyznacza punkt równowagi rynkowej na prostych przykładach.	7) wyznacza punkt równowagi rynkowej na prostych przykładach.
3. Instytucje rynkowe. Uczeń:	
1) rozróżnia formy i funkcje pieniądza;	1) rozróżnia formy i funkcje pieniądza;
2) wyjaśnia rolę, jaką w gospodarce pełnią instytucje rynkowe: bank centralny, banki komercyjne, giełda papierów wartościowych, fundusze inwestycyjne, firmy ubezpieczeniowe, fundusze emerytalne;	2) wyjaśnia rolę, jaką w gospodarce pełnią instytucje rynkowe: bank centralny, banki komercyjne, giełda papierów wartościowych, fundusze inwestycyjne, firmy ubezpieczeniowe, fundusze emerytalne;
3) oblicza procent od kredytu i lokaty bankowej, ocenia możliwość spłaty zaciągniętego kredytu przy określonym dochodzie;	3) oblicza procent od kredytu i lokaty bankowej, ocenia możliwość spłaty zaciągniętego kredytu przy określonym dochodzie;

4) wyjaśnia mechanizm funkcjonowania giełdy papierów wartościowych na przykładzie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie;	4) wyjaśnia mechanizm funkcjonowania giełdy papierów wartościowych na przykładzie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie;
5) wskazuje różnicę między różnymi rodzajami papierów wartościowych;	5) wskazuje różnicę między różnymi rodzajami papierów wartościowych;
6) wymienia podstawowe wskaźniki giełdowe i wyjaśnia ich wagę w podejmowaniu decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie;	6) wymienia podstawowe wskaźniki giełdowe i wyjaśnia ich wagę w podejmowaniu decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie;
7) rozróżnia formy inwestowania kapitału i dostrzega zróżnicowanie stopnia ryzyka w zależności od rodzaju inwestycji oraz okresu inwestowania;	7) rozróżnia formy inwestowania kapitału i dostrzega zróżnicowanie stopnia ryzyka w zależności od rodzaju inwestycji oraz okresu inwestowania;
8) oblicza przewidywany zysk z przykładowej inwestycji kapitałowej w krótkim i długim okresie;	8) oblicza przewidywany zysk z przykładowej inwestycji kapitałowej w krótkim i długim okresie;
9) charakteryzuje system emerytalny w Polsce i wskazuje związek pomiędzy swoją przyszłą aktywnością zawodową a wysokością emerytury;	9) charakteryzuje system emerytalny w Polsce i wskazuje związek pomiędzy swoją przyszłą aktywnością zawodową a wysokością emerytury;
10) analizuje oferty banków, funduszy inwestycyjnych, firm ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych.	10) analizuje oferty banków, funduszy inwestycyjnych, firm ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych.
4. Państwo, gospodarka. Uczeń:	
1) wymienia i charakteryzuje ekonomiczne funkcje państwa;	1) wymienia i charakteryzuje ekonomiczne funkcje państwa;
2) opisuje podstawowe mierniki wzrostu gospodarczego;	2) opisuje podstawowe mierniki wzrostu gospodarczego;
3) przedstawia przyczyny i narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę;	3) przedstawia przyczyny i narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę;
4) wymienia źródła dochodów i rodzaje wydatków państwa;	4) wymienia źródła dochodów i rodzaje wydatków państwa;
5) wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na gospodarkę;	5) wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na gospodarkę;
6) charakteryzuje narzędzia polityki pieniężnej;	6) charakteryzuje narzędzia polityki pieniężnej;
7) identyfikuje rodzaje inflacji w zależności od przyczyn jej powstania oraz stopy inflacji;	7) identyfikuje rodzaje inflacji w zależności od przyczyn jej powstania oraz stopy inflacji;
8) wyjaśnia wpływ kursu waluty na gospodarkę i handel zagraniczny;	8) wyjaśnia wpływ kursu waluty na gospodarkę i handel zagraniczny;
9) charakteryzuje zjawiska recesji i dobrej koniunktury w gospodarce;	9) charakteryzuje zjawiska recesji i dobrej koniunktury w gospodarce;
10) wyszukuje informacje o aktualnych tendencjach i zmianach w gospodarce świata i Polski;	10) wyszukuje informacje o aktualnych tendencjach i zmianach w gospodarce świata i Polski;
11) wskazuje największe centra finansowe i gospodarcze na świecie;	11) wskazuje największe centra finansowe i gospodarcze na świecie;
12) ocenia wpływ globalizacji na gospodarkę świata i Polski oraz podaje przykłady oddziaływania globalizacji na poziom życia i model konsumpcji.	12) ocenia wpływ globalizacji na gospodarkę świata i Polski oraz podaje przykłady oddziaływania globalizacji na poziom życia i model konsumpcji.
5. Przedsiębiorstwo. Uczeń:	
1) charakteryzuje otoczenie, w którym działa przedsiębiorstwo;	1) charakteryzuje otoczenie, w którym działa przedsiębiorstwo;
2) omawia cele działania przedsiębiorstwa oraz sposoby ich realizacji;	2) omawia cele działania przedsiębiorstwa oraz sposoby ich realizacji;
3) sporządza projekt własnego przedsiębiorstwa oparty na biznesplanie;	3) sporządza projekt własnego przedsiębiorstwa oparty na biznesplanie;
4) rozróżnia podstawowe formy prawno-organizacyjne przedsiębiorstwa;	4) rozróżnia podstawowe formy prawno-organizacyjne przedsiębiorstwa;
5) opisuje procedury i wymagania związane z zakładaniem przedsiębiorstwa;	5) opisuje procedury i wymagania związane z zakładaniem przedsiębiorstwa;
6) omawia zasady pracy zespołowej i wyjaśnia, na czym polegają role lidera i wykonawcy; omawia cechy dobrego kierownika zespołu;	6) omawia zasady pracy zespołowej i wyjaśnia, na czym polegają role lidera i wykonawcy; omawia cechy dobrego kierownika zespołu;

7) identyfikuje i analizuje konflikty w zespole i proponuje metody ich rozwiązania, szczególnie w drodze negocjacji;	7) identyfikuje i analizuje konflikty w zespole i proponuje metody ich rozwiązania, szczególnie w drodze negocjacji;
8) omawia etapy realizacji projektu oraz planuje działania zmierzające do jego realizacji;	8) omawia etapy realizacji projektu oraz planuje działania zmierzające do jego realizacji;
9) charakteryzuje zachowania etyczne i nieetyczne w biznesie krajowym i międzynarodowym;	9) charakteryzuje zachowania etyczne i nieetyczne w biznesie krajowym i międzynarodowym;
10) charakteryzuje czynniki wpływające na sukces i niepowodzenie przedsiębiorstwa.	10) charakteryzuje czynniki wpływające na sukces i niepowodzenie przedsiębiorstwa.
6. Rynek pracy. Uczeń:	
1) omawia mierniki i skutki bezrobocia dla gospodarki oraz sposoby walki z bezrobociem;	1) omawia mierniki i skutki bezrobocia dla gospodarki oraz sposoby walki z bezrobociem;
2) wyjaśnia motywy aktywności zawodowej człowieka;	2) wyjaśnia motywy aktywności zawodowej człowieka;
3) analizuje własne możliwości znalezienia pracy na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim;	3) analizuje własne możliwości znalezienia pracy na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim;
4) wyszukuje oferty pracy, uwzględniając własne możliwości i predyspozycje;	4) wyszukuje oferty pracy, uwzględniając własne możliwości i predyspozycje;
5) rozróżnia sposoby zatrudnienia pracownika i interpretuje podstawowe przepisy Kodeksu pracy, w tym obowiązki i uprawnienia pracownika i pracodawcy;	5) rozróżnia sposoby zatrudnienia pracownika i interpretuje podstawowe przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2016 r., poz. 1666, z późn. zm.), w tym obowiązki i uprawnienia pracownika i pracodawcy;
6) sporządza dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy;	6) sporządza dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy;
7) przygotowuje się do rozmowy kwalifikacyjnej i uczestniczy w niej w warunkach symulowanych;	7) przygotowuje się do rozmowy kwalifikacyjnej i uczestniczy w niej w warunkach symulowanych;
8) charakteryzuje różne formy wynagrodzeń i oblicza swoje wynagrodzenie brutto i netto; wypełnia deklarację podatkową PTT, opierając się na przykładowych danych;	8) charakteryzuje różne formy wynagrodzeń i oblicza swoje wynagrodzenie brutto i netto; wypełnia deklarację podatkową PIT, opierając się na przykładowych danych;
9) rozróżnia zachowania etyczne i nieetyczne w roli pracodawcy i pracownika; wyjaśnia zjawisko mobbingu w miejscu pracy oraz przedstawia sposoby przeciwdziałania.	9) rozróżnia zachowania etyczne i nieetyczne w roli pracodawcy i pracownika; wyjaśnia zjawisko mobbingu w miejscu pracy oraz przedstawia sposoby przeciwdziałania.